

Van economische groei naar koopkrachtstijging

De geraamde economische groei is in 2017 en 2018 met respectievelijk 3,3% en 2,5% duidelijk hoger dan de statische koopkrachtstijging. (a) De statische koopkracht neemt in die jaren met 0,3% en 0,6% toe. Onderstaande tabel laat de diverse stappen zien tussen statische koopkracht van alle huishoudens en de reële beloning van werknemers. Deze ligt met 3,2% en 3,3% veel hoger dan de koopkracht, vooral door de toename van het aantal gewerkte uren en de incidentele loonstijging. Het aantal gewerkte uren neemt vooral toe door de stijging van de werkgelegenheid.

In onderstaande tabel komt naar voren dat hogere zorgpremies (onderdeel van de regel belastingen, premies en toeslagen) de koopkracht drukt. De andere kant van de medaille komt echter niet naar voren: de hogere bestedingen aan zorg door huishoudens via de overheid. Deze zorg komt ten bate van huishoudens, bovenop de verbetering van hun beloning.

De onderste regels in de tabel laten zien dat de reële beloning van werknemers in 2017 gelijk op gaat met de economische groei en in 2018 zelfs hoger is. (b) De indruk die vanuit de koopkrachtcijfers kan bestaan – namelijk dat veel mensen nauwelijks profiteren van de economische groei – is dus niet terecht. Volgens de statische definitie van koopkracht neemt namelijk alleen de koopkracht van mensen zonder verandering in hun omstandigheden slechts in geringe mate toe, dus mensen die geen (nieuwe) baan vinden, niet meer uren gaan werken en geen periodiek, extra schaal of extra bonus krijgen. De totale groep van werknemers profiteert wel degelijk, in de vorm van hogere werkgelegenheid en meer bijzondere beloning.

	2017	2018
Koopkracht, alle huishoudens, statisch, mediaan	0,3	0,6
Vershil tussen koopkracht werkenden en totaal huishoudens (werkenden, uitkeringsgerechtigden, gepensioneerden)	0,0	0,2
Effect van belastingen, premies en toeslagen (c)	-0,2	-0,1
Incidentele loonstijging	0,4	0,9
Mutatie sociale lasten werkgevers	0,4	0,1
Mutatie aantal gewerkte uren	2,2	1,5
Reële beloning werknemers (d) (e)	3,2	3,3
Bbp-volume-groei	3,3	2,5

(a) De statische definitie van koopkracht wordt gehanteerd omdat deze relevant is voor het inkomensbeleid. Zie Gielen, M. en M. Wilkens, 2014, Koopkracht, een kwestie van kwartjes, CPB Policy Brief 2014/11 ([link](#)). Zie ook Koot, P. e.a., 2016, MIMOSI: Microsimulatiemodel voor belastingen, sociale zekerheid, loonkosten en koopkracht, CPB Achtergronddocument, ([link](#)).

(b) Verschillen tussen de cpi en de bbp-deflator dragen bij aan het verschil tussen de reële stijging van de beloning van werknemers en de bbp-volume-groei. Hetzelfde geldt voor de ontwikkeling van de netto indirecte belastingen en van de afschrijvingen.

(c) Effect van belastingen, sociale premies, toeslagen en pensioenpremies; zowel het effect van wijzigingen als van bestaande tarieven; inclusief effect van verschillen tussen gemiddelde en mediaan en inclusief effect van rentes op overig inkomen huishoudens.

(d) Gedefleerd met de consumentenprijsindex (cpi).

(e) Door afronding kan er verschil voorkomen tussen dit totaal en de som van de onderdelen.